

Meeqqanik kinguaassiuutitigut atonerluinerup annikillisarnissaa siunertaralugu meeqqanik kinguaassiuutitigut atonerluisartut sakkortunerusumik pineqaatissinneqartarnissaat aammalu meeqqanik kinguaassiuutitigut atonerluisartut pinngitsaaliisummik nakorsarneqartarnissaat annertunerusumik ukkatarineqassanersut apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuut.
(Inatsisartunut ilaasortaq, Bo Martinsen, Demokraatit)

Akissuteqaat

(Inuussutissarsiornermut, Aatsitassanut, Nukissiutitut, Inatsisit Atuutsinneqarnerannut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoq)

Siullermeerinninneq

Meeqqanik atonerluisarnerup akuerineqarsinnaannginnera aamma pitsaaliorneqartussaana pillugit, siunnersuuteqartoq Naalakkersuisut isumaqatigaat. Sammisag ukkatariuassavarput, aamma politikkikkut inuiaqatigiinnilu oqaluuseriuassavarput. Meeqqatta illersorneqarnissaat aamma toqqissisimasumik peroriartortinnissaat, inuiaqatigiittut suliassarivarput pingaaruteqarnerpaaq.

Oqallinneq tunngavilersorniarlugu, meeqqanut kannguttaatsuliortarneq aamma meeqqat kinguaassiuutitigut atonerlunneqartarnerat pillugit oqaatsit imarisaasa assigiinnngissusaat erseqqissassallugu pingaaruteqarpoq. Meeqqanut kannguttaatsuliortarneq nakorsartinnermut tunngasumik paasillugu inuit 1%-iini nassaassaavoq, aamma ajuuteqartut tamarmik innarliisanngimmata erseqqissassallugu pingaaruteqarpoq. Meeqqanik innarliisarnerit amerlanerpaartaat meeqqanut kannguttaatsuliortartunit innarliissutigineqarneq ajorput, kisianni inunnit killiliisinnaanngitsunit, tunngaviusumik inooqatigiinnermi aamma inuttut tunngasumik piginnaasanik amigaateqartunit innarliissutaasarput. Ajornartorsiut ajornartorsiutaajunnaartissagutsigu, taamaammat meeqqanut kannguttaatsuliortartut ukkatarineqarnissaat naammanngilaq, taakkuuppummi ikittuinnaasut. Inuit amerlanerusut aqussinnaasariaqarpagut, aamma kinaassutsikkut ajoquteqarnernik isiginninnermut tamanna killilersinnaanngilarput. Avatangiisit killilersugaanngitsut, meeqqanik atonerluinissamut periarfissiisut, aamma isiginiartariaqarpagut.

Taamaammat meeqqanik innarliisarnerit pitsaaliorneqarnissaat, nakorsaatinit tunngaveqarnerunani annertunerusumik inooqatigiinnit tunngaveqartinneqarnissaat, Naalakkersuisut nakimanatik isumaqarput. Meeqqat atonerlunneqartarnerujussuat unitsissagutsigit, inersimasut meeqqanik kannguttaatsuliunnginnissaannut, inuttut inooqatigiinnilu piginnaasat pisariaqartinneqartut sungiusarneqarnissaat ukkatarisariaqarparput.

Kemiimut tunngasumik qinersinik kinguaassiuummiittunik peersitsineq, aamma nakorsaatit tissaarluersaatit atorlugit katsorsaanermik taaneqartartoq, katsorsaariaasiuvoq kinguaassiuutitigut pinerluttuliortartup kinguaassiuutitigut nakuusernarmik malunnaatilinnik aamma pinngitsaaliinernik malunnaatilinnik takorluuisarnerannik aniguisitsinissamik siunertaqartoq. Katsorsaaneq taamaattoq peqqinnissaqarfitsinni suli neqeroorutaanngilaq, tassami peqqinnissaqarfitsinnut tatisimaneqareersumut atortussanik aamma sulisunik

isumalluutitut tunngasumik annertuumik piumasagaateqarfiusinnaavoq. Katsorsaanermut atasumik saniatigut sunniutit ilungersunartut sunniutaasinnaapput, matumani tinguit ajoquserneqarneri, tinusoornerit aamma saanerni ajoqusernerit ilanngullugit.

Nakorsaatit atorlugit katsorsaaneq - nakorsat ileqqorissaartussaanerit pissutigalugu – eqqartuunneqartunut pinngitsaaliissutaasinnaanngilaq. Nunat tamat akornanni inuit pisinnaatitaaffii pillugit inatsisiliornerit malillugit, pinngitsaaliissummik kemiimut tunngasumik qinersinik kinguaassiuummiittunik peersitsineq, naalliutsitsineq aamma naakkittaatumik, inuppallunngitsumik aamma nikassarpassissumik katsorsarneqarneq imaluunniit pillagaaneq, inerteqquteqarluinnarnermut akerliusoq, 2021-imi Amnesty-p oqaaseqaatigaa.

Aamma katsorsaanermik suliniuteqarneq, eqqartuunneqartoq katsorsarneqarnissamik kajungissuseqarpat aatsaat, iluatsitsinissaq periarfissaqarnerpaasoq, paasisimasallit akornanni siammarsimasumik isumaqartoqarpoq. Inissiisarfimmi pillaatisiainnik atuitillutik, kinguaassiuutitigut pinerluttuliorsimasut taamaammat, immikkut ittumik programqip Inusummik atillip iluani, kajumissisitsinissaq pillugu katsorsarneqarnissamik neqeroorfigineqartarput. Tassani inissinneqarsimasut misigissutsisik, qisuariatarnitik aamma eqqarsaatitik suliarisarpaat. Iperagaanermik kingorna, kinguaassiuutitigut pinerluttuliortartut eqqartuunneqarsimasut Klinik Killiisami katsorsarneqarnerup ingerlateqqinneqarnissaanut innersuunneqartarput, taamaalillutik tapersersorneqarneq aamma ineriartortinneqarneq, nutaamik kinguaassiuutitigut pinerluttuliornaveersaartitsisut, sulis misigisinnaavaat. Tamanna meeqqanik innarliisarnerit nutaat pitsaaliorneqarnissaannut pingaarnerpaatut sakkuusoq, Naalakkersuisut nakimanatik isumaqarput.

Inunnut, kinguaassiuutitigut innarliisimasutut eqqartuunneqartunut, nakorsaatit tissaarluersaatit atorlugit katsorsaanerup neqeroorutigineqarnissaa periarfissaassasoq, Naalakkersuisut isumaqarput. Aamma nakorsaatit atorlugit katsorsarneqarnissamik imaluunniit katsorsarneqannginnissamik eqqartuunneqartut toqqaanera apeqqutaatinnagu, katsorsaanermi kajumissisitsinissamik katsorsaaneq, kingumut innuttaasutut inooqataasinnaalersitseqqinnissaq sukannersumik ukkataralugu, tassaassaaq sukarsuaq atatitsisoq. Ileqqutoqqani avatangiisinilu taakkunani peqqinnissaat ingalassimatinniarlugu, eqqartuunneqartut pillaatisiainnik atuinerisa kingorna suliniuteqarfigineqarnissaat pingaaruteqarpoq. Taamaammat uumasorujuk taanna inuiaqatigiiffitsinni nungutissagutsigu, pineqaatissiinerit sivisunerusut, katsorsarneqarsinnaaneq aamma kingumut innuttaasutut inooqataasinnaalersitseqqinneq ataatsimoortittariaqarput.

Taamatut oqaaseqarlutik Naalakkersuisut oqallilluartoqarnissaa kissaatigaa.